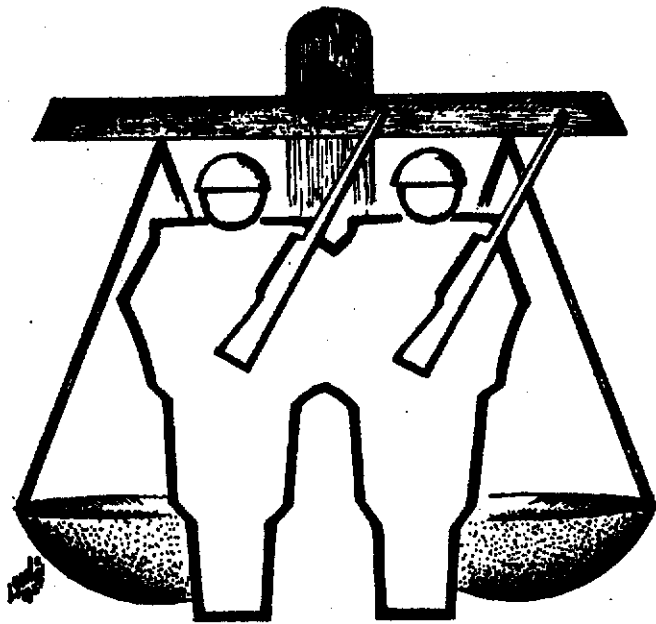

آشنایی با قانون

مجازات جرایم

نیروهای مسلح

(قسمت شانزدهم)

■ محمد موحد (قاضی دادگستری)

- تدلیس و تقلب در معاملات نظامی؛
- اخذ پورسانت، هدیه و امتیاز؛
- تبانی در معاملات دولتی؛
- شرکت یا معاونت بازرسان مالی در جرایم؛
- تقلب در مواد غذایی و ادویه؛
- تقسیم گوشت حیوانات مبتلا به بیماریهای مسری یا مواد غذایی فاسد بین نظامیان؛
- ماده ۸۵:** هر نظامی که عهده دار خرید یا فروش یا ساخت چیزی برای نیروهای مسلح بوده و به واسطه تدلیس یا تقلب در خرید یا فروش یا در تعیین مقدار یا صفت یا خاصیت آن سودی برای خود یا دیگری تحصیل نموده باشد و یا موجب ضرر نیروهای مسلح گردد به ترتیب زیر محکوم می شود:
- ۱- هرگاه سود حاصله یا ضرر از حیث مبلغ یا بهاء از پانصد هزار ریال تجاوز ننماید به حبس از سه ماه تا یکسال.
- ۲- در صورتی که زائد بر پانصد هزار ریال باشد ولی از پنج میلیون ریال تجاوز

- ننماید به حبس از یک سال تا پنج سال.
- ۳- چنانچه زائد بر پنج میلیون ریال باشد به حبس از دو تا ده سال.
- تبصره:** هرگونه پورسانت یا هدیه یا امتیاز که در ارتباط با انجام قراردادها یا معاملات نظامی بدست آید از حقوق دولت محسوب و باید اعلام و مسترد شود. عدم اعلام و استراد جرم و مرتکب به مجازات مقرر در این ماده محکوم می شود.
- ماده ۸۶:** هر نظامی که در معاملات یا مناقصه ها و مزایده های مربوط به نیروهای مسلح با دیگران تبانی نماید علاوه بر جبران خسارت به حبس از دو تا ده سال و جزای نقدی معادل آنچه بناحق تحصیل کرده است محکوم می گردد.
- ماده ۸۷:** چنانچه بزه های مذکور در موارد بالا را با بازرسان نظامی در امور مالی نیروهای مسلح مرتکب شده باشند یا در ارتکاب آن شرکت نمایند و یا کشف کرده و مخفی نمایند مجازات آنان حسب مورد تا یک و نیم برابر حداکثر

- مجازاتهای مقرر تشدید می شود.
- ماده ۸۸:** هر نظامی که در مواد غذایی و ادویه و مایعاتی که تحت حفاظت یا نظارت او قرار داده شده است مستقیماً یا بطور غیر مستقیم تقلب نماید یا عمداً مواد غذایی و ادویه و مایعات تقلبی را بین نظامیان شخصاً یا به وسیله دیگری تقسیم نماید به حبس از دو تا ده سال محکوم خواهد شد.
- ماده ۸۹:** هر نظامی که با سوء نیت گوشت حیوانات مبتلا به بیماریهای مسری یا مواد غذایی یا مایعات فاسد یا ضایع شده را مستقیماً یا به طور غیر مستقیم بین نظامیان تقسیم نماید به حبس از سه تا پانزده سال محکوم می شود.
- ماده ۹۰:** چنانچه در اثر وقوع بزه های مذکور در مواد ۷۵ تا ۸۹ این قانون لطمه جبران ناپذیری به نیروهای مسلح یا عملیات نظامی وارد آید مرتکب در حکم محارب است.
- ماده ۹۱:** چنانچه در اثر ارتکاب جرایم مندرج در مواد ۷۵ تا ۸۹ این قانون

خسارت مالی نیز وارد گردد مرتکب ملزم به جبران آن خواهد بود و اگر امتیازی کسب شده باشد لغو می‌گردد.

ماده ۹۲: «مجازاتهای مذکور در مواد ۷۵ تا ۹۱ این قانون در صورتی اعمال می‌شود که فرد نظامی در رابطه با انجام وظیفه نظامی مرتکب جرم شده باشد در غیر این صورت طبق مقررات عمومی مجازات خواهد شد.»

شرح مواد:

تدلیس در لغت و اصطلاح حقوقی و قانونی تقریباً به یک معنا آمده است و آن عبارت است از: «اعمالی که موجب فریب طرف معامله شود» تدلیس از ریشه «دَلَسَ» از باب تفعیل است «دَلَسَ الْبَايِعَ» یعنی فروشنده عیب کالای خود را از مشتری مخفی کرد و یا او را فریب داد و «تَدَلَّسَ الرَّجُلُ» به معنای «تَكْتَمُ وَ اَخْتَفَى» یعنی کتمان کردن و مخفیکاری نمودن آمده است. در ماده ۴۳۸ قانون مدنی «تدلیس» عبارت است از: «عملیاتی که موجب فریب طرف معامله شود.» باید توجه داشت که در معاملات فریب دادن مشتری ممکن است به دو صورت انجام شود:

الف: اختفای عیب کالا یعنی اینکه فروشنده کالای معیوب را طوری ارائه و عرضه نماید که مشتری متوجه آن عیب نشود، فریب بخورد و آن را بخرد.

ب: فروشنده به کالای مورد فروش صفتی کمالی نسبت دهد که در آن نیست. تفاوت ظریفی که در این دو موضوع می‌باشد آن است که در مورد اول کالایی معیوب است و عیبش مخفی می‌گردد اما در مورد دوم ممکن است کالا بدون عیب باشد

اما واجد آن صفتی که با عیب مدعی است و اظهار می‌کند هم نباشد. لذا برخی از اساتید علم حقوق معتقدند مخفی نمودن عیب کالا از مصادیق تدلیس نیست بلکه از موارد خیار عیب است. به اعتقاد این دسته از حقوقدانان در تدلیس باید تدلیس کننده به موضوع صورتی بدهد که محرک طرف معامله باشد و با اظهار صفت کمالی در موضوع مورد معامله مشتری را فریب دهد نه آنکه عیب کالا را بپوشاند. تدلیس در مواد ۴۳۸ و ۴۳۹ و ۴۴۰ قانون مدنی عبارت از عملیات فریب کارانه در معامله است و برای هر یک از طرفین معامله (بایع و مشتری) موجد حق فسخ است و خیار تدلیس پس از علم به آن فوراً قابل اجراست.

اما تدلیس در قانون جزا اختصاص به معاملات دولتی دارد و عناصر آن عبارتند از:

- ۱- مرتکب نماینده دولت باشد.
- ۲- عهده دار انجام معامله یا ساختن چیزی یا نظارت در ساختن یا امر به ساختن چیزی باشد.
- ۳- مرتکب عملیات فریب کارانه شود.
- ۴- نفعی برای خود و یا دیگری تحصیل کند.

البته آنچه در ماده ۵۹۹ قانون مجازات اسلامی آمده عیناً همان موارد مندرج در ماده ۱۵۳ قانون کیفر عمومی سابق است. با این تفاوت که در ماده ۱۵۳ علاوه بر عناصر چهارگانه مذکور در فوق عنصر دیگری هم تحت عنوان «ایجاد ضرر نمودن برای دولت» یعنی اینکه فردی که در معاملات دولتی تدلیس می‌نمود چه اینکه نفعی برای خود یا دیگری تحصیل می‌کرد یا

ماده ۳۰: در اجرای آیین نامه کمیسیون عمومی و بخشودگی مصوب ۱۳۷۲/۹/۱۹ برای محکومین مواد مخدر، اخذ نظریه نایب ستاد یا نماینده تام‌الاجتبار وی ضروری است. دبیر ستاد مکلف است در هر شهرستان نماینده تام‌الاجتبار خود را به دادگاه انقلاب اسلامی مربوطه معرفی نماید.

ماده ۳۱: در اجرای تبصره ماده ۳۱ قانون و به منظور حصول اطمینان از پرداخت به موقع اقساط جریمه، اجرای احکام ملزم است با اخذ وثیقه معادل مبلغ جریمه یا تضمین شخص معسر که ملائمت وی محرز گردیده، نسبت به ترخیص زندانی اقدام کند. مفاد وثیقه نامه یا قرار دادهای تنظیمی، باید به نحوی باشد که در صورت تخلف، ضبط مورد وثیقه یا اخذ وجه تضمین و اعتبار نامه بانکی توسط اجرای احکام سریعاً انجام و وجه حاصله به حساب ستاد واریز و اسوان ضبط شده، به کمیسیون فروش اموال تحویل گردد.

تبصره - عدم پرداخت ۳ قسط متوالی یا غیر متوالی کلیه اقساط باقیمانده را تبدیل به حال کرده و از موارد رجوع به وثیقه گذار یا تضمین کنندگان فوق است. مفاد این تبصره در قرارداد مربوط با اخذ وثیقه درج می‌گردد.

ماده ۳۲: در اجرای اصل ۲۵ قانون اساسی، و رأی وحدت رویه شماره ۱۵/۲۲/۲۸ هیأت عمومی دیوان عالی کشور و نیز ماده واحده مصوب ۱۳۷۰/۷/۱۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام، دادگاه مکلف است، در کلیه حوازم عقیده در قانون که مجازات آنها حبس اند یا اعدام است

اینکه ضرری برای دولت به وجود می‌آورد قابل مجازات بود. اما در ماده ۵۹۹ صرفاً تحصیل نفع برای خود و دیگری را فعل مجرمانه می‌داند ولی اگر از این رهگذر ضرری متوجه دولت شود بدون آنکه مرتکب تحصیل نفعی کند قابل مجازات نیست. اما این تقیصه در ماده ۸۵ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح رفع گردیده به طوری که مرتکب اگر سودی برای خود یا دیگری تحصیل نماید و یا موجب ضرری برای نیروهای مسلح گردد قابل مجازات است. بنابراین عناصر ماده ۸۵ عبارتند از:

۱- مرتکب نظامی باشد (نظامیان در ماده ۱ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح احصا شده و در مباحث قبلی نیز توضیح داده شده).

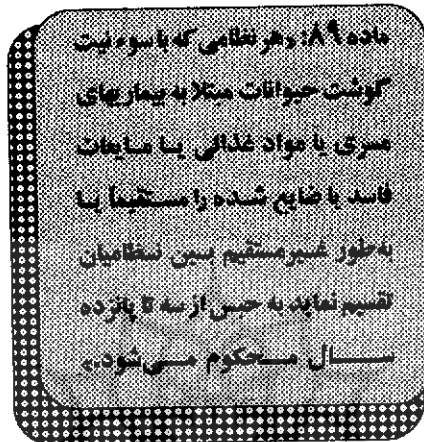
۲- عهده‌دار خرید یا فروش یا ساخت چیزی برای نیروهای مسلح باشد؛

۳- دست به اقدامات فریب کارانه بزند؛
۴- سودی برای خود یا دیگری تحصیل نماید؛

۵- یا موجب ضرر نیروهای مسلح گردد؛

در ماده ۸۵ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح و همچنین ماده ۵۹۹ علاوه بر تدلیس که معانی آن توضیح داده شد واژه تقلب هم آمده است که تقلب هم تقریباً به همان معنا استعمال شده، در تعریف تقلب گفته شده است: تقلب عملی است که مقصود فاعل آن لطمه زدن به حقوق یا منافع دیگران یا نقض یک قانون است. هر وسیله‌ای که توسط آن تقلب صورت گیرد، وسیله متقلبانه نام دارد و همچنین به معنای تصرف در کاری به سود

خود و زیان دیگری هم آمده است. علی‌ای حال به علت نزدیکی مفهوم این دو واژه از تفصیل بیشتر پرهیز می‌کنیم. بنابراین اگر یک نظامی در خرید یا فروش یا ساخت چیزی برای نیروهای مسلح از راه فریب کاری و عملیات متقلبانه سودی بدست آورد یا ضرری به یگان نظامی وارد سازد. با توجه به میزان ارزش ریالی سود یا ضرر مطابق بندهای سه گانه ماده ۸۵ مجازات خواهد شد. به عنوان مثال

مأمورین خرید نیروهای مسلح که برای تهیه قطعات یدکی مربوط به تجهیزات نظامی (از داخل یا خارج کشور) اعزام می‌گردند، چنانچه قطعه‌ای اصطلاحاً بدلی یا با کیفیت پایین خریداری نموده و آن را قطعه اصلی و با کیفیت بالا معرفی نمایند و آن قطعه در تجهیزات نظامی به کار رود، علاوه بر اینکه مأمور خرید ممکن است از این رهگذر سودی تحصیل کند از طرف دیگر ممکن است این قطعه نامرغوب حوادث ناگواری به وجود آورده و موجب ضررهای بزرگ و بعضاً جبران ناپذیری گردد. مثلاً اگر این قطعه نامرغوب در یک هواپیمای جنگی به کار رود، چه بسا ممکن است کیفیت پایین آن قطعه موجب سقوط هواپیما و کشته شدن خلبان گردد.

در تبصره ذیل ماده ۸۵ به بحث دریافت پورسانت، هدیه یا امتیازاتی که در انجام معاملات نظامی به دست می‌آید اشاره شده و قانونگذار آن را از حقوق دولت شمرده است. پرداخت پورسانت یا هدیه از اقداماتی است که معمولاً شرکت‌های بزرگ تجاری یا فروشندگان کالا در داخل و خارج برای جلب مشتری انجام می‌دهند و با پرداخت وجوه ارزی یا ریالی یا هدایای غیر نقدی مشتریان خود را که نوعاً شرکتها و نهادهای دولتی هستند به معامله بیشتر تشویق می‌نمایند. اخذ پورسانت یا هدیه اگرچه در پاره‌ای از موارد موجب خسارت دولت می‌گردد یعنی مأمور خرید با تهیه کالای نامرغوب از شرکت فروشنده پورسانت دریافت کند اما همیشه اخذ پورسانت از طرف مأمورین خرید وابسته به دستگاههای دولتی یا نیروهای مسلح الزاماً با ایجاد ضرر و خسارت به آن دستگاه یا نهاد ملازمه ندارد و چه بسا مأمور خریدی به علت برقراری ارتباط با شرکت‌های معتبر تجاری بتواند هم کالای مرغوب و ارزان تهیه کند و هم پورسانت بگیرد. اما نکته دارای اهمیت این است که پورسانتی که مأمورین خرید دریافت می‌کنند متعلق به آنها نیست و از حقوق دولت شمرده می‌شود. یعنی مأمور خرید نمی‌تواند بگوید چون من فرد خبیره‌ای بودم و با اتکای به هوش و تجربه خود توانستم کالایی مرغوب و با قیمت مناسب تهیه کنم و دولت هم در این معامله نه تنها ضرر نکرده بلکه سود هم برده، بنابراین پورسانت و هدیه‌ای که شرکت خارجی یا داخلی داده است متعلق به دولت نیست و حق خودم است. این استدلال

صحیح نیست و مأمور دولت باید بداند که او با دریافت حقوق از دولت موظف بوده این مأموریت را به نحو شایسته انجام دهد و پورسانت و هدیه به خاطر شخص او پرداخت نشده بلکه به خاطر خریدی بوده که دولت انجام داده. در اینجا حدیثی از رسول خدا (ص) متذکر می شویم که حسب نقل ایشان فردی را مأمور جمع آوری زکات فرموده بودند وقتی آن مأمور مراجعت نمود اموالی را که به عنوان زکات جمع آوری کرده بود تقدیم پیامبر اکرم (ص) کرده اما مقداری از آن اموال را کناری گذارده و گفت اینها را هم مردم به خودم داده اند که پیامبر ناراحت شده فرمودند... فَمَا بَالُ الْغَامِلِ نَسْتَعْمِلُهُ فَيَأْتِينَا فَيَقُولُ هَذَا مِنْ عَمَلِكُمْ وَ هَذَا أَهْدَى إِلَيَّ، أَفَلَا تَقْعُدُ فِي بَيْتِ أَبِيهِ، وَ أُمِّهِ فَيَنْظُرُ هَلْ يُهْدِي لَهُ أَمْ لَا؟

«یعنی چرا کسی که ما کاری به او می سپاریم وقتی از مأموریت خود بیاید گوید اینها را برای شما وصول کردم و اینها را به من هدیه داده اند، چرا در خانه پدر و مادر خود ننشست تا ببیند هدیه ای به او می دهند یا نه؟»

در تاریخ ۷۲/۴/۲۷ مجلس شورای اسلامی ماده واحده ای را با سه تبصره تصویب کرد تحت عنوان: «قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی» در این قانون اخذ پورسانت که منحصر به معاملات خارجی است توسط قوای سه گانه و شرکتهای دولتی و نهادها و نیروهای مسلح ممنوع و برای مرتکب دو تا پنج سال حبس پیش بینی شده است. در تبصره های ۱ و ۲ این قانون شروع به این عمل نیز جرم شناخته شده و اجرای این

قانون ناظر به کلیه معاملات انجام شده از تاریخ ۱۳۵۸/۱/۱ می باشد. اما در تبصره ۳ آمده است: «اگر شرکت خارجی طرف معامله پورسانت می پردازد (یعنی اینکه پرداخت پورسانت جزء مقررات آن شرکت می باشد) مأمور بایستی موضوع را به اطلاع دستگاه ذی ربط رسانده و پورسانت اخذ شده را تماماً به حساب دولت واریز کند تا از مجازات معاف گردد». اشکالاتی که در ماده واحده وجود دارد این است که: اولاً؛ اخذ پورسانت اختصاص داده شده به معاملات خارجی در حالی که بسیاری از شرکتهای داخلی طرف قرارداد دولت یا نهادها یا نیروهای مسلح هم پورسانت می پردازند که با این ماده نمی توان با دریافت کننده آن برخورد قانونی کرد. ثانیاً؛ عنوان قانون «ممنوعیت اخذ پورسانت» است اما در متن ماده قبول پورسانت ممنوع شده است و بهتر بود در صدر ماده هم اخذ پورسانت توسط مأمورین ممنوع شود، بدین معنی که مأمور دولت جمهوری اسلامی با شرکتی وارد در معامله نشود و تقاضای پورسانت کند ولی اگر شرکتی طبق مقررات داخلی خودش پورسانت می دهد با تجویز تبصره ۳ مأمور بتواند با اطلاع دستگاه ذی ربط آن را دریافت و به حساب دولت واریز کند و امتناع از این امر جرم شناخته شود. این اشکالات خوشبختانه در تبصره ماده ۸۵ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح وجود ندارد چرا که اولاً؛ پورسانت صرفاً اختصاص به معاملات خارجی ندارد و همه معاملات داخلی و خارجی نیروهای مسلح را شامل می شود. ثانیاً؛ بحثی از اخذ یا قبول پورسانت به میان نیامده بلکه

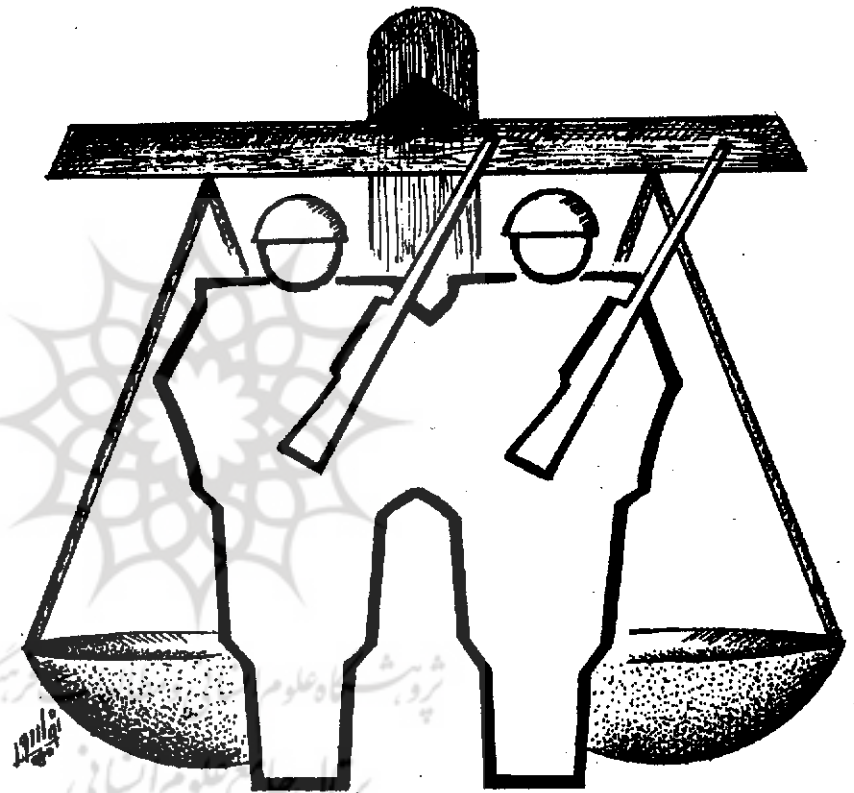
الف) - بدو آ به متهم ابلاغ تا نسبت به تعیین وکیل برای دفاع از خود اقدام نماید.
ب) - در صورت عجز متهم از تعیین وکیل نسبت به تعیین وکیل تسخیری اقدام گردد.
تبصره ۱- حضور وکلائی تسخیری یا تسخیری، حداقل در یک جلسه دادرسی الزامی است، به علاوه باید قبل از محاکمه فرصت لازم جهت مطالعه پرونده و تهیه لایحه دفاعیه در اختیار وکیل مدافع قرار گیرد.
تبصره ۲- در سایر موارد، در صورت درخواست متهم، دادگاه مکلف به تعیین وکیل تسخیری است.
تبصره ۳- تعیین یک وکیل تسخیری، برای دو یا چند متهم در یک پرونده، به لحاظ تعارض دفاع از موکلین ممنوع است.
تبصره ۴- به منظور حفظ امنیت منابع و مخبرین، هویت آنان صرفاً در اختیار قساضی رسیدگی کننده بینه پرونده قرار خواهد گرفت.
تبصره ۵- متخلف از موارد فوق تحت تعقیب انتظامی قرار می گیرد.
ماده ۲۳- کلیه پرونده های بینه مستهی بینه صدور حکم اقدام می گردید، پس از تکمیل فرمهای رایانه ای، برگ شماری و لای و مهر شده، توسط دادگاه صادر کننده رأی در اجرای ماده ۳۲ قانون به دبیرخانه دادستانی کل کشور ارسال می شود.
ماده ۲۴- هرگاه حکم اقدام، مورد تأیید ریاست دیوان عالی کشور یا دادستان کل کشور قرار گیرد، پرونده جهت اجراء، به دادگاه صادر کننده رأی اعاده می گردد.
تبصره - اجرای احکام دادگاه، مکلف است، پس از اجرای حکم اقدام، بلافاصله

چنین آمده: «هرگونه پورسانت یا هدیه یا امتیاز که در ارتباط با قراردادها یا معاملات نظامی به دست آید از حقوق دولت محسوب و باید اعلام و مسترد شود. عدم اعلام و استرداد، جرم و مرتکب به مجازات مقرر در ماده ۸۵ محکوم می شود.» در ماده ۸۶ بحث تبانی در معاملات مربوط به نیروهای مسلح و مناقصه‌ها و مزایده‌ها است. «تبانی» یعنی «با هم سازش کردن» و «همدست شدن

خرید خودرو به شخصی (اعم از حقیقی یا حقوقی) فروخته می شود که بالاترین قیمت را برای خرید اعلام نماید. اما اگر همان مرجع بخواهد بام ساختمانهای خود را آسفالت کند این کار را به مناقصه می گذارد یعنی پس از اعلام موضوع طبق مقررات به داوطلبان از بین آنها این امر به شخصی سپرده می شود که بهترین کار را با کمترین قیمت انجام دهد. حال فردی که مثلاً در بخشی از نیروهای مسلح مأمور

به ناحق تحصیل کرده را نیز باید مسترد نموده و معادل آنچه به ناحق تحصیل کرده جزای نقدی بپردازد. در ماده ۸۷ به نقش بازرسان نظامی که در این گونه امور مسئولیت بسیار مهمی بر عهده دارند اشاره شده و پیش بینی نموده که اگر بازرسان نظامی در جرایم مذکور مانند معاملات، مزایده‌ها، مناقصه‌ها مشارکت یا معاونت نمایند یعنی آنها نیز با مرتکبین اصلی همدست شده تا سودی به دست آورند یا ضرری متوجه نیروهای مسلح نمایند یا اینکه وقتی متوجه جرمی شدند و آن را کشف کردند به هر دلیلی آن را مخفی کرده و اطلاع ندهند مجازاتشان تا یک و نیم برابر حداکثر مجازات مرتکبین آن جرایم قابل تشدید است. بدین معنی که، در آنجا که مجازات مرتکب اصلی جرم ده سال حبس است مجازات بازرسان نظامی پانزده سال و اگر به عنوان مثال یک میلیون تومان سوءاستفاده کرده علاوه بر استرداد آن مبلغ به دولت تا یک و نیم میلیون تومان هم می توان او را به جزای نقدی محکوم کرد و این به خاطر اهمیت کار ناظران و بازرسان نظامی است چرا که آنها مأمورند تا مراقبت نمایند که دیگران تخلف نکنند، حال اگر خود آنها هم مرتکب تخلف و جرم شوند طبیعی است که مجازاتی سنگین تر خواهند داشت. با توجه به اینکه در مورد تعریف و مصادیق مشارکت، همکاری و دخالت در عملیات اجرایی است اما معاونت یکی از مصادیقش تسهیل وقوع جرم است.

در ماده ۸۸ و ۸۹ به جرایم نظامیانی که مسئولیت حفاظت از مواد غذایی، ادویه یا مایعات مربوط به نظامیان را بر عهده دارند و در آنها تقلب کرده و این گونه مواد تقلبی

برای کاری»، «مزایده» یعنی «رقابت با یکدیگر در افزودن بر قیمت» و «مناقصه» یعنی «رقابت با هم در کاهش قیمت». به عنوان مثال اگر نهاد یا شرکت یا مؤسسه یا یگان نظامی بخواهد خودروهایی فرسوده خود را به فروش برساند با شرایط و ضوابطی که در قوانین مربوط آمده آن را به مزایده می گذارند. یعنی بین داوطلبان

انجام معامله‌ای مانند خرید کالایی یا مزایده‌ای یا مناقصه‌ای می باشد اگر با طرف معامله یا طرف مزایده یا مناقصه تبانی کرده یعنی با او سازش کند و همدست شود تا خود یا دیگری سودی ببرد یا ضرری را متوجه نیروهای مسلح نماید به استناد ماده ۸۶ علاوه بر جبران خسارتی که وارد کرده به حبس از دو تا ده سال محکوم و آنچه

یا گوشت حیوانات مبتلا به بیماری مسری یا مایعات و مواد غذایی فاسد را مستقیماً یا غیر مستقیم بین نظامیان تقسیم می‌کنند پرداخته است. با چند مثال به روشن شدن مطلب می‌پردازیم. اگر یک نفر نظامی که مسئول انبار مواد غذایی نظامیان است کنسروهای ماهی یا لوبیای مرغوبی که برای نظامیان خریداری شده را در بازار با کنسرو ماهی یا لوبیای نامرغوب یا تاریخ مصرف گذشته عوض کند و از این رهگذر پولی به جیب بزند و مواد نامرغوب و تقلبی را بین نظامیان تقسیم کند یا اینکه پزشکی که مسئولیت داروخانه یگان نظامی را برعهده دارد با تعویض داروهای مرغوب در بازار و تهیه داروهای فاسد، تقلبی یا تاریخ مصرف گذشته آنها را در بین نظامیان تقسیم کند یا فردی که مسئول تهیه گوشت و مرغ یگان نظامی است با تبانی کردن با کشتارگاههای غیر استاندارد گوشت نامرغوب یا فاسد یا بدون کنترل بهداشتی و یا مربوط به حیوانات مبتلا به بیماری مسری را با قیمتی ارزان خریداری نموده و بجای گوشت و مرغ مرغوب در بین نیروهای مسلح تقسیم کند (مستقیم یا غیر مستقیم) مشمول مجازاتهای مندرج در مواد مذکور می‌باشد، یعنی حسب مورد به حبس از دو تا ده سال یا سه تا پانزده سال محکوم خواهد شد. اما اولین نکته‌ای که به ذهن می‌آید این است که ممکن است در اثر توزیع مواد غذایی یا داروهای تقلبی و فاسد و گوشت حیوانات مبتلا به بیماریهای مسری، حوادث جبران ناپذیری رخ دهد مثلاً تعداد زیادی از سربازان یک یگان مسموم شوند و یا در زمان جنگ یگان مزبور کلاً فلج شده و به عملیات

نظامی لطمه جبران ناپذیری وارد شود، آیا باز هم مرتکب این گونه جرایم مجازات دو تا ده سال یا سه تا پانزده سال را خواهد داشت؟ و همچنین سوء استفاده‌های مالی که مجرمین این گونه جرایم می‌نمایند و یا خسارتی که به یگان‌شان وارد می‌آورند چه می‌شود؟

لذا قانونگذار در مواد ۹۰ تا ۹۱ پیش بینی کرده چنانچه در اثر ارتکاب جرایم مندرج در مواد ۷۵ تا ۸۹ لطمه جبران ناپذیری به نیروهای مسلح وارد آید یا این لطمه به عملیات نظامی یگان وارد آید مجازات مرتکب، مجازات محارب و مجرم مستحق مرگ است (در مورد مجازات محارب در شماره‌های قبل بحث شد) همچنین مجرم به حکم دادگاه ملزم است خسارات وارده را جبران نموده و اگر امتیازی کسب کرده باشد لغو خواهد شد (در مورد مواد ۷۵ تا ۸۴ در شماره‌های قبل بحث شد و آنچه در این شماره مورد بحث است یعنی جرایم موضوع مواد ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹ نیز از نظر مجازات مشمول مواد ۹۰ و ۹۱ می‌باشد). در ماده ۹۲ که آخرین ماده از فصل دهم این قانون است تذکر داده شده که جرایم مذکور در مواد ۷۵ تا ۹۱ چنانچه از یک نفر نظامی سر بزنند در صورتی به استناد قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح رسیدگی می‌شود که آن نظامی در ارتباط با وظایف نظامی خودش مرتکب شده باشد در غیر این صورت به استناد قوانین دیگر (از جمله قانون مجازات اسلامی و قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مصوب ۶۴/۴/۲۲ با اصلاحات بعدی و...) با آنها برخورد خواهد شد و مجازات می‌شوند.

سراستب را به انضمام فرم تکمیل شده مشخصات محکوم علیه به دادستانی کل کشور و ستاد ارسال و اعلام نمایند.

ماده ۲۵- در فرض عدم تأیید حکم اعدام و نقض رأی صادره پرونده به دادگاه صادر کننده حکم اعاده تا در صورت تبعیت از رأی مرجع عالی، بنا تجدید دادرسی در رسیدگی مجدد، حکم مقتضی به جز اعدام صادر نمایند.

تبصره ۱- چنانچه دادگاه صادر کننده حکم، به عقیده خود باقی باشد پرونده را با نظر مستدل جهت ارجاع به شعبه دیگر، نزد ریاست شعبه اول دادگاه انقلاب اسلامی ارسال می‌نماید در صورت عدم استقرار شعبه هم عرض در حوزه قضایی، پرونده به نزدیکترین دادگاه محل ارجاع می‌شود) دادگاه مرجوع الیه می‌تواند حکم مقتضی غیر اعدام صادر نماید و چنانچه به رأی متوجه اصبرار و زود و عقیده بر اعدام داشته باشد، پرونده را بدون انشأ رأی مستلاً به دادستانی کل کشور عودت می‌دهد. هر یک از دو مقام مندرج در ماده ۲۲ قانون در صورت قبول استدلال دادگاه، نامری، ضمن تأیید نظر، پرونده را جهت انشأ رأی به دادگاه عودت می‌دهند. در غیر این صورت رأساً نسبت به انشأ حکم اقدام یا به شعبه خاص جهت رسیدگی و صدور حکم ارسال می‌نمایند.

تبصره ۲- نسبت به احکام غیر اعدام نیز به ترتیب تبصره یک عمل می‌شود.

تبصره ۳- در صورتی که هر یک از دو مقام مذکور در ماده ۲۲ قانون، عقیده به رفع نقض از پرونده داشته باشند، موارد نقض را صریحاً اعلام و دادگاه مکلف است در